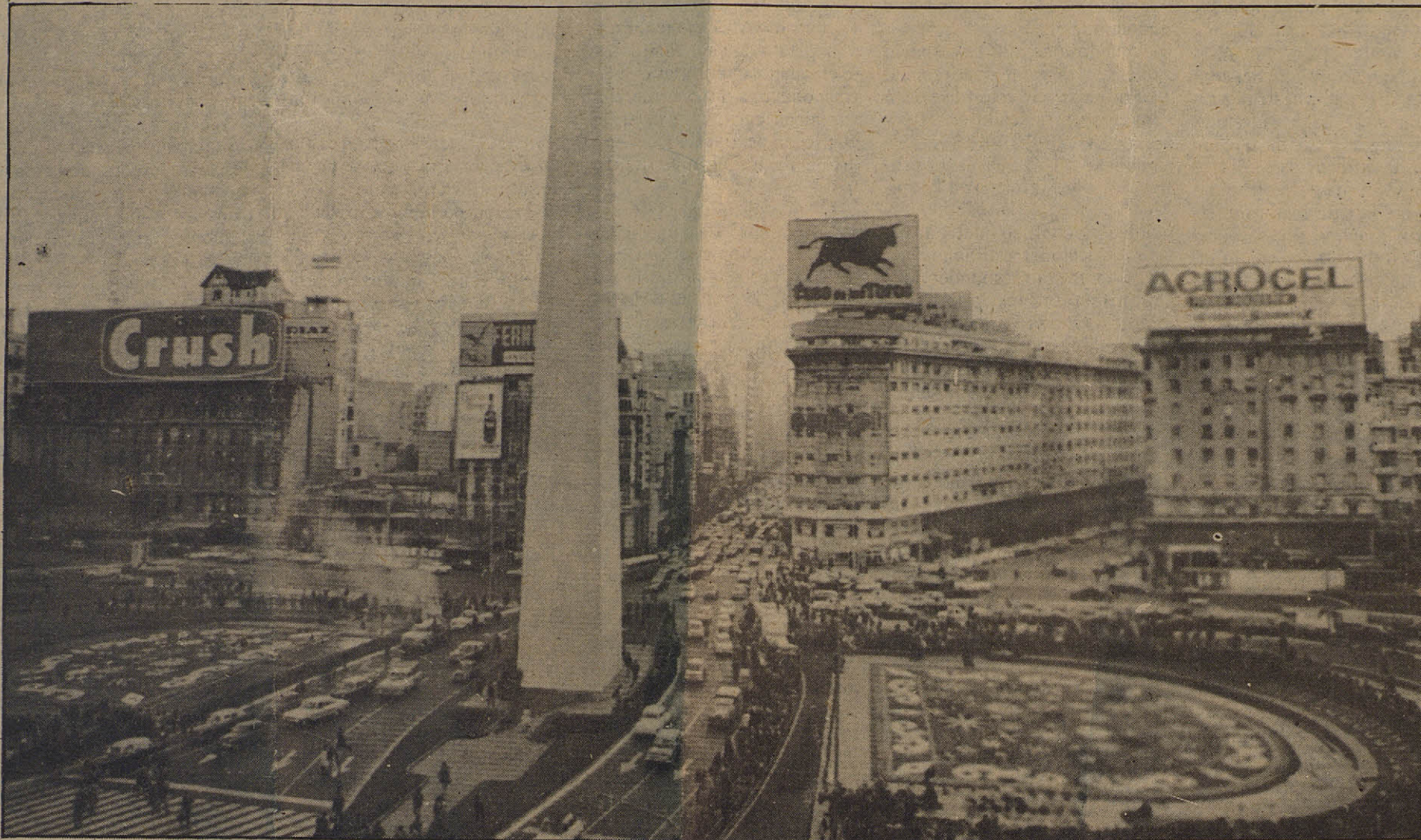

En base a un article d'un prolífic autor llatinoamericà, Jordi Arbonés ens envia des de Buenos Aires un article sobre la marginació del basc i el català en les Universitats i en la vida cultural d'aquells països

Els medis culturals bonaerenses marginen el català i el euskera

Els textos s'assemblen a les olles

MES d'un cop ens hem preguntat a què és degut que a les universitats dels països de l'Amèrica Llatina no tinguin departaments de llengua i literatura catalanes, contràriament al que s'esdevé a tantes universitats d'Amèrica del Nord i d'Europa; que els romanistes i catedràtics de llengües, intel·lectuals, escriptors i acadèmics d'aquests països no hagin estat atrets per una llengua i una literatura que tant d'interès han desvetllat en els estudiosos d'arreu del món. Segurament que les causes són moltes i diverses, i no deu ser pas la menys important l'actitud dels professors i catedràtics espanyols traslladats o exiliats en aquestes terres, la qual només en qüestió de matís diferiria de la política d'anorreament que posà en pràctica el franquisme contra els Països Catalans, els efectes de la qual encara perviuen i de vegades són potenciats mitjançant mecanismes més subtils per part dels governs unitaristes que se succeïxen a l'Estat espanyol. De com ha arrelat el concepte de l'Espanya «una y grande» en la mentalitat d'alguns intel·lectuals llatino-americans ens en dona una bona mostra l'historiador i prolífic escriptor veneçolà, col·laborador del diari *La Prensa* de Buenos Aires, Arturo Uslar Pietri, en un article aparegut a l'esmentat preidic, sota el títol de *¿Con cuál España?* (19-II-82).

El senyor Uslar Pietri subratlla que «tiene que preocupar a los hispanoamericanos esta tendencia a la fragmentación y al particularismo que se manifiesta en España. No sólo en la estructura política del Estado lo que ya podría ser problemático, sino en lo que constituye la esencial unidad cultural de España y en particular la lengua española». De fil en agulla, ens diu que els hispano-americans, històricament, des dels temps de l'imperi, hagueren de sentir Espanya com una unitat; que fou la llengua castellana l'instrument de la unitat i de la presa de consciència del món hispànic, que els grans personatges catalans, bascos o gallecs que vingueren a Amèrica i contribuïren a fer-la, no ho haurien pogut fer en llurs llengües particulars, perquè amb elles haurien quedat incomunicats. Tot seguit, per tal que no l'acusin d'ignorar la realitat d'a-

questes nacions (regions, diu ell), afegeix que ningú que «no sea un ignorante craso, pueda negar el valor cultural e histórico que en lengua y literatura tienen la Cataluña y la Galicia históricas (com si els actuals ja no comptessin) como tampoco los aportes excepcionalmente válidos que han dado los hijos del país vasco a la unidad hispánica» (!). També creu que val la pena de reflexionar sobre el valor extraordinari i la potencialitat d'acció conjunta que representa una llengua que «unifica hoy a más de 300 millones de seres y que el año 2000 será sin duda la de más de 500 millones» (per això TVE deu haver suspès la producció del programa «300 millones» a l'espera de l'any 2000, per veure si en comptes de tenir un públic de quatre gats arriba a tenir-ne un de set o vuit), car això representi un instrument de poder —continua dient— i d'acció incomparable que obre als pobles de la comunitat hispànica «posibilidades prácticamente ilimitadas para concertarse y unirse y entrar a desempeñar uno de los principales papeles protagónicos en el escenario internacional del futuro». No és aquesta sola, però, la preocupació que manifesta el senyor Uslar Pietri. D'una banda, està enqueimerat perquè «en la medida en que catalanes, gallegos y vascos se vuelvan sobre su propia lengua y su particularismo se alejarán, enajenarán y extrañarán de la comunidad hispánica y cortarán o atenuarán la ancha vía de la cooperación con la América Hispánica». (Qui ho havia de dir? I això que nosaltres, els catalans, estem sempre atuits pel complex d'inferioritat!) I de l'altra, el neguiteja també saber «¿Con cuál España nos vamos a entender y unir? ¿Con la España afirmada y definida, por los rastros fundamentales de su unidad cultural, que fue la que vino a América o con varias Españas disgregadas, algunas con lenguas que no entendemos y con las cuales el diálogo tendría que ser diferente y difícil y los resultados aleatorios?».

Aquest article ens ha inspirat una sèrie de reflexions. Si tan accentuada era la voluntat de voler formar una «unidad de destino» amb Espanya, com sembla suggerir el senyor Uslar Pietri, perquè els països llatino-americans s'independitzaren de la *Madre Patria*? Sobretot, tenint en

compte que tots, llevat del Brasil, havien heretat, hipotèticament, la mateixa llengua i la mateixa cultura. Per què, cada cop més, els escriptors d'Amèrica han procurat de diferenciar llur escriptura de la «castiza» llengua castellana i per què al porteño (el natural de la ciutat de Buenos Aires), per exemple, li fastigueja de llegir traduccions fetes a Espanya (com manifesten reiteradament els autors de les recensions que apareixen als suplementes literaris dels grans diaris d'aquesta capital) i pretenen reivindicar el dret a emprar el «voseo» i d'altres particularitats de la parla bonaerense? Què diria el senyor Uslar Pietri si algú provés de dissuadir-lo d'utilitzar la llengua espanyola en pro d'aquesta manera, en comptes d'integrar un conglomerat de 300 millions, com diu ell, formaria part d'una cultura que està integrada per uns quants milions més? Amb aquest criteri (que ell defensa a l'article) per què no propugnar que els danesos, albanes gal·lesos, noruecs i d'altres, que pertanyen a països de menor població i extensió que els Països Catalans, rennciïn a llurs llengües en pro d'alguna altra de més abast? Per què no proposar, també, als portuguesos d'integrar aquesta entelequia que hom anomena Espanya, tot renegant de la seva llengua i cultura, així com a dret de ser un país independent, dret que té (si més no sobre el paper) qualsevol nació de la terra. I per tal com, segons que sembla, li empipen les reivindicacions nacionals dels gallecs, bascos i catalans, per què no proposa que tots els països americans de parla espanyola renunciïn a llur independència nacional i se sotmetin de nou a la *Corona española*?

I, per fi, si tant el disgusta l'existència d'aquestes llengües peninsulars que afirma no comprèn, amb la finalitat d'entendre's amb l'Espanya que ell vol, per què no proposar, a manera d'una «solución final», l'extermi de tots aquells que les parlen, aqueixes llengües, i la sembra de sal de tots els territoris que ocupen? Això, si fa no fa, és el que Franco i les seves host volgueren dur a terme, secundats per Hitler i Mussolini, a Euskadi i als Països Catalans.

No hi ha dubte que els textos s'assemblen a les olles! ■
Jordi Arbonés

de la llengua anglesa o de la xinesa, per exemple, argumentant que

DIARIO DE BARCELONA

Redacción, Publicidad, Administración y Talleres

Consell de Cent, 224-228 — Tel. 323 16 00 BARCELONA-11

Director: Santiago Vilanova • Redactores-jefes: Alfons Ribera (Economía-Estado-Internacional) • Jaume Reixac (Barcelona/Catalunya) • Jefes de sección: • Eduardo Pons Prades (España) • Lidia Vilalta (Internacional) • Dolors Palau (Letras) • Ruiz de Villalobos (Espectáculos) • Josep Iglésias del Marquet (Arte) • Jordi Camí (Fotografía) • Joan Blázquez (Maquetación)

Editado por: Publicaciones Periódicas y de Artes Gráficas, S.A.L. • Depósito legal: B. 3030 - 1958